

Præstegaardenes overflødige Jorder, saa at man uden at staa Fare for at forregne sig kan gaa ud fra det Grundlag, som er givet i 1868. Er der en Feil — og det er der sikkert —, saa er den til Gunst for Balancen, men ikke til Glæde for den. Indtægterne af Tienden ere da beregnede, som jeg anførte, efter Kapitelstarten fra 1864—68, som efter mit Skøn udviser en jevn Middelpriis. Derom jeg i Stedet for vilde have valgt Gjennemsnittet af de sidste 10 Aars Kapitelstarter, saa vilde jeg være kommen til et ikke lidet høiere Resultat. For Byggets Vedkommende vilde den aarlige Indtægt da have været 114,000 Kr. mere, men jeg har ikke anset det for at være rigtig at tage en høiere Priis, og jeg er derfor bleven staaende ved en lav Middelpriis i det Saab, at Beregningen da kan have Udsigt til at staa sig. Regner man Indtægten paa denne Maade, saa vil det vise sig, at Indtægten af Tienden aarlig vil andrage et Beløb af 2,665,000 Kroner. Den anden Hovedindtægt, som Fonden vil faae, stammer fra Salget af de overflødige Præstegaardsjorder. Efter Beregningen i 1868 vil der, naar der til hver Præstegaard henlægges 2 Tdr. Hartkorn, blive 4,828 Tdr. Hartkorn til Salg, og naar man ansetter 1 Td. Hartkorn til 5,200 Kroner, saa vil Værdien deraf med et rundt Tal være 25 Millioner Kr. Jeg tror, det skal indrømmes, at det ikke er for høit at ansette 1 Td. Hartkorn til 5,200 Kr. eller 2,600 Rd. De Salg, som stadig finde Sted af Præstegaardsjord, give i Almindelighed denne Priis, foruden en aarlig Kornindtægt enten pr. Td. Hartkorn eller pr. Td. Land; der gives ikke sjældent 1 Td. Byg aarlig pr. Td. Land. Jeg tror altsaa, det maa indrømmes, at jeg ved at ansette Beregningen som anført ikke har regnet for høit. — Endnu skal jeg tillade mig at gjøre Bemærkninger til et Par Poster, som staa i Forbindelse hermed. Lovforslaget gaar ud paa, at Indløsningen af Præstegaardene i Fremtiden skal bortfalde. Indløsningen stammer som bekendt omtrent fra den Tid, da Souveræniteten blev indført, idet der paalagdes hver Præstegaard en Skat til Kongen, som Præsten da fik Ret til igjen at kræve af sin Eftermand. Denne Skat var 500 Rd eller 1,000 Kr., men i enkelte Tilfælde var Beløbet dog noget mindre, idet der var Præstefald, hvor Beløbet kun androg 800 Kr.; ja, jeg tror, at det ved enkelte var endnu mindre. Jeg har imidlertid regnet det fulde Beløb af 1,000 Kr. for hver Præstegaard som Indløsningssum, og i de 25 Millioner, som jeg nylig nævnte, fragaar altsaa for 901 Præstefald 901,000 Kr. Lovforslaget gaar endvidere ud paa, at, naar et Præstefald bliver ledigt, skal det ved en Kommission overveies, hvorledes Trafikkelsen af den overflødige Jord skal foregaa. Maalet maa være det — hvad jeg tror oprindelig er fremtraadt under Udvalgets Forhandlinger her i Landsthinget —, at der ved en Præstegaard kan holdes to Heste og

fire a Jæger Køer. Man anslog 2 Tdr. Hartkorn som fornødne hertil, men en Kommission vil have den Opgave at regulere dette Forhold i hvert enkelt Tilfælde. Et andet Medlem her af Thinget, som nylig kjender saadanne Kommissionsers Virksomhed, har opgivet mig, hvormeget det kan antages, at Udgiften herved vil beløbe sig til. Efter den Priis, han har opgivet mig, tør jeg forudsætte, at 50,000 Kr. for alle 900 Præstefald vil være omtrent et passende Beløb. Jeg har imidlertid, for at have Noget at løbe paa, ansat det til c. 60,000 Kr. Saaledes vil der blive en aarlig Renteindtægt, naar Renten regnes til 4 pCt., af c. 961,000 Kr., der fremkommer af den Kapital, hvortil den overflødige Præstegaardsjord kan selges, og, som sagt, en samlet Indtægt af herved 4,400,000 Kr.

Udgifterne, som beregnes i Lovforslaget, gaa naturligvis væsentligst til Lønninger af Præster og Biskopper. Biskopperne lønnes nu, med Undtagelse af Aarhus Stifts Biskop, dels med fast Løn, dels med andre Indtægter, men Forslaget gaar ud paa udelukkende at lønne Biskopperne, foruden med Bolig med fast Pengeløn, og jeg har tilladt mig at bringe i Forslag for Sjællands Biskop en Lønning af 12,000 Kr., for Jyens og Aarhus Biskopper 10,000 Kr. og for de øvrige Biskopper 9,000 Kr., saaledes at der dertil kommer Alderstillelag af indtil 2,000 Kr. Hvad Præstefaldene angaar, har jeg kunnet blive staaende netop ved de Lønnings-satser, som jeg efter Undersøgelserne isjor heri Thinget troede at kunne bringe i Forslag, nemlig for 50 Ralds Vedkommende, som skulle kaldes Rald af 1ste Klasse 6000 Kr. hver, for andre 50 Ralds Vedkommende 5000 Kr., for 100 Rald 4000 Kr., for 400 Rald 3000 Kr. og for de øvrige, som udgjøre 301 Præstefald, 2000 Kr. hver. Dertil kommer Alderstillelag af indtil 1000 Kr., som jeg foreslaar beregnet efter Ancienniteten i det enkelte Rald, saaledes altsaa at de Præster i den Henseende regnes for ældst, der længst have været Præster i samme Rald. Endvidere bestemmer Forslaget til et personligt Tillæg, der fordeles efter Kongens Beslutning, 100,000 Kr. Derhos maa det være Præsterne tilladt at modtage frivillige Gaver — der er en Del mindre væsentlige Bestemmelser, som jeg ikke skal omtale, — men jeg har med Hensyn til de frivillige Gaver tiltraadt det Forslag, som er fremkommet i Folkethinget, at det udtrykkelig skal bestemmes, at der for kirkelige Søndlinger ikke maa modtages noget Bederlag; altsaa Daab, Begravelse, Konfirmation paaligger det Sognepræsten at udføre uden Bederlag af Sognets Bedøere; med Hensyn til Udensogns, som maatte ville slutte sig til ham, bliver det en privat Sag, hvorledes de Vedkommende ville ordne Forholdet. Efter nylig Overveielse af Sagen lægger jeg overordentlig stor Vægt paa, at denne Bestemmelse bliver vedtagen. Jeg tror, skjøndt jeg vel veed, at Andre have holdt paa noget Andet,